

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ МОН УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ПОЛІТИКИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ В
УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Матеріали

**XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПОКРИТАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ»**

Одеса, 14 вересня 2018 р.

ОДЕСА – 2018

УДК: 330.1.

Колектив авторів – учасники XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ПОКРИТАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ» 14 вересня 2018 року, м. Одеса, Україна.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: Матеріали XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ПОКРИТАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ». – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 101 с.

До збірника ввійшли наукові доповіді українських учених, які відображують результати наукових досліджень економічних процесів, що відбуваються у сучасній економічній теорії та господарській практиці.

Редакційна колегія:

Звєряков М.І. – ректор ОНЕУ, д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України

Ковальов А.І. – проректор ОНЕУ, д.е.н., професор кафедри економіки та планування бізнесу

Жданова Л.Л. - д.е.н., професор кафедри ЗЕТ та ЕП ОНЕУ

Макуха С.М. – к.е.н., доцент кафедри ЗЕТ та ЕП ОНЕУ

Шараг О.С. - к.е.н., старший викладач кафедри ЗЕТ та ЕП ОНЕУ

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською та російською. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Одеський національний економічний університет, 2018

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Зверяков М.І. ОСОБЛИВОСТІ НОВОГО ЕТАПУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	9
Жданова Л.Л. АБСТРАКТНЕ ТА КОНКРЕТНЕ У ТЕОРІЇ НАГРОМАДЖЕННЯ КАПІТАЛУ Й ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	14
Синяков С.В. ЕКОНОМІКО-ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ КАРЛА МАРКСА (До 200-річчя з дня народження)	17
СЕКЦІЇ 1 та 2. СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МЕТОДОЛОГІЯ	
Журавльова Ю.О. ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	23
Шатненко К.О. ГЛОБАЛЬНІ ЛАНЦЮГИ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ.....	26
Росецька Ю.Б. СОЦІАЛЬНІ ІНДИКАТОРИ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В УКРАЇНІ.....	28
Горшкова І.А. АМОРТИЗАЦІЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	31
Грималюк А.В. МЕТОДОЛОГІЯ ШКОЛИ А. К. ПОКРИТАНА ТА СУЧАСНА ВИСОКОРОЗВИНЕНА ЕКОНОМІКА.....	34
Макуха С.М. ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ ЗНАНЬ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ	37
Седикова І.О., Мужайло В.Д. ІНФОРМАЦІЙНА АСИМЕТРІЯ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА НЕДОСКОНАЛІСТЬ РИНКУ.....	40
Сухова Т.Л. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНОЇ ФОРМИ ЗВ'ЯЗКУ ВИРОБНИЦТВА І СПОЖИВАННЯ.....	42

3. Вильгельм Е.В., Марабаева Л.В. Эволюция категории «знание» в экономике и менеджменте // *Фундаментальные исследования*. – 2015. – № 12-6. – С. 1189-1193; URL: <http://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=39754> (дата обращения: 17.06.2018).

4. Экономика знаний: уроки для России. В.Л. Макаров [Электронный ресурс] доступный с: <http://vivovoco.astronet.ru/VV/JOURNAL/VRAN/SESSION/VRAN5.HTM>].

5. Оганесян Т. Инновационная тысяча [Электронный ресурс], доступный с: <https://stimul.online/articles/innovatsii/innovatsionnaya-tysyacha/>

6 Стадний Е., Козут И. Бюджет образования и науки 2018: что предлагает правительство [Электронный ресурс], доступный с: https://zn.ua/SCIENCE/byudzheth-obrazovaniya-i-nauki-2018-chto-predlagaet-pravitelstvo-261487_.html

Седікова І.О.

д.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики ОНАХТ

Мужайло В.Д.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики ОНАХТ

ІНФОРМАЦІЙНА АСИМЕТРІЯ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА НЕДОСКОНАЛІСТЬ РИНКУ

Однією із ключових проблем сучасної економічної науки є проблема усунення інформаційної асиметрії в діяльності суб'єктів економічних відносин, вирішення якої передбачає становлення та розвиток досконалого інформаційного середовища ведення бізнесу. Функціонування ринків значною мірою залежить від того, наскільки економічні агенти володіють інформацією про ринок, умови угоди, товар тощо. Складність полягає в тому, що кожному учаснику доступні лише обмежені джерела отримання та обсяг інформації. Внаслідок цього спостерігається інформаційна асиметрія – ситуація, при якій одна із груп учасників ринку володіє необхідною інформацією, а інша група не володіє або володіє не повною мірою. Одним з ефективних шляхів зменшення впливу інформаційної асиметрії на агентів ринку, на нашу думку, є вертикальна інтеграція. Створення вертикально інтеграційної структури потрібно розглядати як процес перетворення інформації, оскільки управлінські дії – це інформація особливого роду. П. Друкер наголошує, що «...топ-менеджмент тільки починає розуміти справжні можливості інформації, яка необхідна підприємству» [3, с. 124]. Інформаційне забезпечення процесу вертикальної інтеграції сучасних підприємств необхідно здійснювати з урахуванням принципів мінімізації інформаційної ентропії та асиметрії з метою узгодження інформаційних потоків, що мають місце в ланцюгу просування продукції.

Неповнота інформації – фундаментальна недосконалість ринку, яка характеризується неможливістю достовірно оцінити якість товарів чи послуг, виконаних робіт, намірів контрагентів, їх можливостей тощо. Монопольне володіння інформацією дозволяє власникам використовувати її у своїх цілях, отримуючи переваги над контрагентами. Даний феномен характерний для багатьох сучасних ринків. Отже, наявність зазначених особливостей дозволяє стверджувати про існування інформаційної асиметрії як об'єктивно існуючої реальності. Неповнота інформації є однією із безпосередніх причин ринкової невизначеності, яка належить до основних умов прийняття економічних рішень усіма суб'єктами ринку [7].

Поняття асиметрії як заходу несиметричності розподілу було введено в науковий обіг в 1895 р. К. Пірсоном. Наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. це поняття акумулювало ряд загальноновизнаних характеристик: спрямованість проти чийх дій, наявність суттєвої інформації у одного з учасників угоди [8], властивість невідповідності, відсутність симетрії. У наявних визначень можна виділити ключову характеристику асиметрії – перевага будь-якого суб'єкта перед іншим суб'єктом. У такому випадку асиметрію можна визначити як ситуацію, при якій один суб'єкт відносно має перевагу перед іншим суб'єктом, про яку той не знає (або знає) і яку не може подолати. Завжди існує асиметрія інформації щодо методів виробництва між виробником і покупцем будь-якого товару [4]. Дж. Акелроф стверджує, що в економічних відносинах існують витрати несумлінної поведінки, коли окремому продавцю вигідно приховувати від покупця достовірну інформацію. Саме така система стимулів породжується асиметрією інформації. Слід зауважити, що й сам продавець програє, він втрачає довіру покупця [1].

Відповідно до теорії ринкових сигналів М. Спенса, продавці можуть збільшити обсяг продажу за допомогою надання покупцям додаткової інформації про якість своїх послуг (фірмові знаки, гарантії, рекомендації, кваліфікація фахівців). Передача сигналів вимагає, щоб економічні агенти вживали заходів для переконання інших агентів у своїх ділових можливостях, у цінності або якості продукції. Передача сигналів не матиме успіху, якщо витрати на неї не відрізняються серед відправників сигналів [2].

В економіці роль нервової системи відіграють інформаційні потоки. Порушення інформаційних потоків призводять до збоїв як у роботі конкретного підприємства, так і всієї галузі національного господарства. Дослідження основних типів інформаційних потоків підприємств дали змогу виявити такі їх порушення:

Розсіювання – процес передачі інформації великій кількості отримувачів, у т. ч. тим, хто її не потребує.

Інформаційний затор – процес накопичення інформації на одному з вузлів організаційної структури. Така ситуація призводить до зменшення обсягів продажу товару, і, відповідно, до зниження прибутку.

Відхилення – процес отримання інформації особами, які не є

причетними до даної трансакції.

Вичерпання джерела – процес припинення надходження інформації з відповідного інформаційного вузла.

Переривання потоку – процес припинення комунікації між двома або більше інформаційними вузлами.

Відсутність частини або ділянки потоку – виникає при виході на ринок нових суб'єктів, процес комунікації між яким ще не до кінця побудований.

Усе це сприяє підсиленню інформаційної ентропії [6] і призводить до інформаційної асиметрії. *Наслідки останньої викликають дисфункцію ринкового механізму, ситуацію, за якої не діють основні закони ринку. Оскільки неповнота інформації існує завжди, ринкова невизначеність у принципі не може бути усунена: її можна тільки зменшити, але виключити повністю неможливо [7].*

Література

1. Акерлоф Дж. Рынок «лимонов»: неопределенность качества и рыночный механизм / George A. Akerlof // *The Quarterly Journal of Economics*. – 1970. - V. 84. - P. 488-500. Перевод Е. И. Николаенко.
2. Божко В. П. Информационные технологии в экономике и управлении : учебно-метод. комплекс / В. П. Божко, Д. В. Власов, М. С. Гаспарян. – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2008. – 120 с.
3. Друкер П. Энциклопедия менеджмента : пер. с англ. / П. Друкер. – М. : Изд. дом «Вильямс», 2004. – 432 с.
4. Кеннет Эрроу. Восприятие риска в психологии и экономической науке / Arrow Kenneth // *Economic Inquiry*. – 1982. – V. 20, № 1. – P. 1-9.
5. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_015
6. Коротаев С. М. Энтропия и информация – универсальные естественнонаучные понятия [Электронный ресурс] / С. М. Коротаев. - Режим доступа: <http://www.read.in.ua/book208978/>
7. Моделирование бизнеса. Методология ARIS / М. С. Каменнова, А. И. Громов, М. М. Феропонтов, А. Е. Шматалюк. – М. : Весть- МетаТехнология, 2004. – 333 с.
8. Седікова І. О. Дослідження асиметрії інформації на зерновому ринку / І. О. Седікова, Є. М. Коренман // *Наук.-вироб. журнал БІЗНЕС-НАВІГАТОР*, Вип. 4-2 (43), Херсон – 2017, с. 36-40.

Сухова Т.Л.

старший викладач кафедри ЗЕТ та ЕП
Одеського національного економічного університету

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНОЇ ФОРМИ ЗВ'ЯЗКУ ВИРОБНИЦТВА І СПОЖИВАННЯ